

Svar på skriftligt spörsmål SSS 19/2016 rd

Svar på skriftligt spörsmål om skydd av fågelarter

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 19/2016 rd undertecknat av riksdagsledamot Emma Kari /gröna:

Vilka åtgärder tänker regeringen vidta för att förhindra fågelarternas tillbakagång och förbättra skyddsåtgärderna och

på vilket sätt tänker regeringen förbättra skogsnaturens, vattendragens och våtmarkernas tillstånd, säkerställa skogsbrukets hållbarhet ur ett biologiskt hållbarhetsperspektiv och följa upp effekterna av en främjad bioekonomi på skogsnaturens tillstånd.

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Finland har förbundit sig att i enlighet med FN:s konvention om biologisk mångfald stoppa utarmningen av den biologiska mångfalden före år 2020. Statsrådet godkände genom ett principbeslut den 20 december 2012 en ny strategi för bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald: För naturen – till nytta för människan, ett handlingsprogram för skydd och hållbart utnyttjande av den biologiska mångfalden i Finland 2012-2020. Målet är att säkra ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart nyttjande av den biologiska mångfalden i Finland, som tryggar bevarandet av den biologiska mångfalden, men också livsmöjligheterna för kommande generationer och näringar baserade på naturresurser. Som utgångspunkt för strategin har statsrådet ställt upp följande målbild: Utarmningen av den biologiska mångfalden i Finland har stoppats 2020. Ett gynnsamt tillstånd för den biologiska mångfalden samt ekosystemtjänster har säkrats 2050. Finland bevarar och nyttjar den biologiska mångfalden på ett hållbart sätt för dess egenvärde samt dess förmåga att medföra välbefinnande för människorna, och tar som en internationell aktör ansvar för den biologiska mångfalden. Statsrådet anser att det för att man ska uppnå denna målbild krävs omfattande åtgärder, förändrade verksamhetssätt, kostnadseffektivitet och ett omfattande samarbete.

Fågelarternas tillbakagång är en alarmerande allmän indikator på att den biologiska mångfalden minskar. En färsk hotbedömning av fågelarter visar, att man för att nå målen måste effektivisera skyddsåtgärderna och ytterligare utveckla sådana handlingsmodeller som tar hänsyn till den biologiska mångfalden. Utvecklingen har mångfacetterade och globala orsaker, som man försöker påverka på både internationell och nationell nivå. På grund av effekterna av klimatförändringen och annan mänsklig verksamhet som utsträcker sig nästan överallt håller alla organismarters livsmiljöer i hela världen på att förändras och minska.

Svar på skriftligt spörsmål SSS 19/2016 rd

Havsörn, kungsörn, pilgrimsfalk och vittryggad hackspett är arter som haft nytta av det aktiva skyddsarbetet i Finland. Alla dessa arter har blivit rikligare på den senaste tiden. Också tillbakagången av den extremt hotade sydliga kärrsnäppan verkar ha stannat upp tack vare aktiva skyddsåtgärder. Också de nationella och internationella åtgärderna för att skydda skrikgäsen börjar ge resultat.

Inom ramen för den europeiska gemenskapen implementerar Finland habitatdirektivets bindande mål bland annat genom att stifta lagar om artskydd och har också inrättat de Natura 2000-nätverk som det ovan nämnda direktivet förutsätter.

Det huvudsakliga syftet med Finlands nätverk av skyddsområden är att uttryckligen skydda de hotade arternas livsmiljöer, och dessutom utförs åtgärder som är nödvändiga för att bevara och återställa biotoperna.

I det åtgärdsprogram för skydd av hotade arter som nu är under beredning, och som är en del av förverkligandet av den biodiversitetsstrategi för Finland som avses i statsrådets principbeslut, kommer man att föreslå åtgärder som överskrider förvaltningsområdenas gränser, och som avser att förbättra skyddsåtgärdernas genomslagskraft både inom och utanför skyddsområdena.

Finland genomför på basis av internationella fördrag också åtgärder som förbättrar skyddet av genomflyttande arter, för att viktiga flyttstråk och övervintringsmöjligheter ska kunna tryggas genom internationellt samarbete och för att minska dödligheten på grund av såväl illegal fångst som klimatförändringar.

Finland har genomfört en bred implementering av internationella skyddskonventioner, bl.a. Ramsarkonventionen om skydd av våtmarker, konventionen om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö (Bernkonventionen) och konventionen om skydd av flyttande vilda djur (Bonnskonventionen) och underavtal till dem (t.ex. EUROBATS, AEWAs och ASCOBANS). Via dessa fördrag kan Finland också arbeta på internationell nivå för att skydda och hållbart utnyttja livsmiljöerna för många av de arter som flyttar eller överskrider statsgränser.

Enligt den senaste hotbedömningen, Rödlistade fåglar i Finland 2015, har också många fågelviltarter gått tillbaka, och man har tvingats skärpa deras hotklassificering. Eftersom arterna är flyttande har minskningen skett på grund av förändringar och inskränkningar av deras habitat i de rast- och övervintringsområden där de vistas under flytten. Det går att på nationell nivå reglera ett hållbart utnyttjande genom att föreskriva begränsningar för jakt på dessa arter enligt jaktlagen och genom att reglera jakten på arterna i skyddsområden samt genom att implementera internationella handlingsplaner för artskydd (t.ex. skogsgås och alfågel).

Ett av regeringens spetsprogram gäller istandsättning av vattendrag. Statsrådet har godkänt vattenförvaltningsplanerna för åren 2016-2021, vilka baserar sig på lagstiftningen om havs- och vattenförvaltning. Genom planerna genomförs Europaparlamentets och rådets ramdirektiv för vattenpolitiken. Målet är att uppnå en god ekologisk och kemisk ytvattenstatus och en god kemisk och kvantitativ grundvattenstatus.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 19/2016 rd

Inrättandet av objekt som ingår i det riksomfattande skyddsprogrammet för fågelvatten till naturskyddsområden har genomförts nästan helt. Programmet omfattar 289 olika våtmarker allt från havsvikar och åmynningsområden till frodiga fågelsjöar. Objektens areal är 83 530 hektar. Man har de senaste åren kunnat satsa alltför litet på fågelvattnens skötsel. Enligt Finlands miljöcentrals bedömning skulle 163 av områdena vara i behov av brådskande skötselåtgärder för att förhindra igenväxning och förbuskning. På 62 av dem hade en istandsättningsplan genomförts eller påbörjats. Dessutom hade man färdiga istandsättningsplaner utarbetats eller planer i beredningsstadiet för 30 områden, medan planer ännu saknades för 71 områden. Dessutom utarbetas 32 skyddsplaner för vård av den sydliga kärnsnäppans livsmiljö och istandsättning av de områden som arten behöver. Istandsättningsplanerna har utarbetats med hjälp av EU:s finansieringsinstrument Life, och även jordbrukets miljöstöd är ett viktigt instrument för att sköta och underhålla fågelvattnens strandängar genom betesgång. Som bäst utarbetas också ett nationellt handlingsprogram för våra Ramsar-våtmarker, vars mål är att effektivisera våtmarkernas skötsel och en hållbar användning av naturresurser.

Ett instrument för att skydda skogsnaturen är METSO, handlingsplanen för mångfalden i södra Finlands skogar, med vars hjälp privata markägare kan skydda mångfalden i sina skogar. Programmet grundar sig helt på frivilliga insatser. Metso är miljöministeriets och jord- och skogsbruksministeriets gemensamma projekt och det baserar sig på statsrådets principbeslut som fattades 5.6.2014, enligt vilket programmet förlängs till år 2015.

I samband med revideringen av skogslagen uppdaterades rekommendationerna om god skogsskötsel, och dessutom har separata guider utgetts också om vattenskydd, viltvänlig skogsvård och naturvård i ekonomiskogar. Finlands skogscentral har utbildat sin personal och sina aktörer och arbetar på att stärka rådgivningen om naturvård i sin kundrådgivning. Man har också ordnat exkursioner till naturvårdsobjekt och utbildning för skogsägare och aktörer inom skogsbranschen.

I projektportföljen för den nationella skogsstrategin ingår ett paket om förbättring av naturvården i ekonomiskogarna, vars mål bland annat är att införa större användning av naturvårdsmetoder i det dagliga skogsbruksarbetet. JSM, Finlands skogscentral, Tapio Oy, MTK och Skogsindustrin rf har startat ett projekt för skoglig mångfald, Monimetsä, där man ska analysera flaskhalsarna i ekonomiskogarnas naturvård och på basis av analysen välja vilka handlingsmodeller som ska utvecklas för att göra naturvården till en etablerad del av det vardagliga skogsbruket. Dessutom har naturvården i ekonomiskogarna utvecklats inom projekt som finansierats av jord- och skogsbruksministeriet (bl.a. ett projekt för tillväxt och genomslagskraft i METSO-naturvården som inleddes år 2015).

Hittills, under åren 2008-2015, har man inom METSO-programmet inrättat permanent skydd för sammanlagt 55 600 hektar skog, och betalat skogsägarna ca 198 miljoner euro i form av köpesummor eller ersättningar. Under år 2015 ökade den skyddade arealen med 5 953 hektar och 28,7 miljoner euro användes för ersättningar. Trots den nedgång som skedde i förhållande till de föregående åren uppnåddes målet till största delen.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 19/2016 rd

Skogscentralen har åren 2008-2015 genom finansiering av ett hållbart skogsbruk, Kemera, ingått miljöstödsavtal för 33 768 hektar, planerat naturvårdsarbeten för 12 491 hektar och utfört naturvårdsarbeten på 7 697 hektar skogsmark.

I fjol ingicks nya miljöstödsavtal för 1 373 hektar skog, planering av naturvården gjordes på 381 hektar och naturvårdsarbeten utfördes på 312 hektar skogsmark.

I de regionala skogsprogrammen har man gått in för att säkerställa en mångsidig användning av skogen genom att i planeringen ta särskild hänsyn till aspekterna wood, non-wood ja environment. Målet är att de olika aspekterna ska beaktas på ett balanserat sätt vid genomförandet av de regionala skogsprogrammen. Vid utarbetandet av de regionala skogsprogrammen har man utarbetat regionala program för genomförande av naturvården som bilagor till de regionala skogsprogrammen. Finlands skogscentral följer upp naturvårdens kvalitet genom årliga bedömningar i privata skogar.

I de statsägda skogar som används som ekonomiskogar har naturvården förverkligats enligt Forststyrelsens miljöhandbok för skogsbruket. Principen är att både naturens mångfald och ekosystemtjänsterna ska tryggas i de statligt äga skogar som är i ekonomianvändning.

Naturresurscentralen (Luke) tänker vid rapporteringen från den 11:e inventeringen om landets skogar, som utkommer år 2016, presentera sådana översikter om skogarnas tillstånd som inte gjorts tidigare, t.ex. med data om murknande träd. Den MELA-modell som används för att räkna ut hållbara avverkningsmängder kompletteras av Luke med modeller med data om murknande träd och tickor, som tillför fler biodiversitetsindikatorer till MELA-kalkyleringen. I MELA-kalkylerna beaktas redan nu de gällande skyddsbesluten och skogsvårdsrekommendationerna, där man bland annat definierat antalet sparträd.

Helsingfors 3.3.2016

Jordbruks- och miljöminister Kimmo Tiilikainen